

Signaturløb - Orienteringskortet forklaret i lyd

De 22 **lydposter** på listen her udgør tilsammen et **kursus** i at læse og forstå **orienteringskortet**. De mest almindelige, samt et par mere sjældne **signaturer** er forklaret hver for sig. Med Tur-app'en **TravelTales** samt med Find vejs **Mobil-quiz** kan man sammensætte et **interaktivt kursus** med de signaturer man ønsker at forklare.

Den relevante lydpost, fx forklaringen af kortets blå farve, sættes til at afspille ved en post placeret ved noget vand. På den måde kan man sammensætte en rute af lydposter, som forklarer kortets signaturer, samtidig med at brugeren kan se, hvordan terrænet og den anvendte signatur ser ud i virkeligheden. Læs mere om hvordan man bruger TravelTales samt Find vejs Mobil-quiz og hvordan man selv kan lave en rute med lydposter på:

www.findveji.dk

Liste over lydposter til signaturløb (fuld tekst for hver lydpost findes i det følgende)	
01	Orienteringskortet, introduktion
02	Stier og veje
03	Skovens farver på kortet
04	Kortets blå farver
05	Kortets gule farver
06	Kortets olivengrønne farve
07	Kortets blå og brune linjer
08	Sort og rød skravering
09	Grøn skravering
10	Nord og syd
11	Fugleflugtslinje
12	Sten- og jorddiger
13	Hegn
14	Bygninger og huse
15	Hugninger
16	Bakker og lavninger
17	Mindre lavninger, huller og punkthøje
18	Højdekurver og hældningsstreger
19	Stejle skrænter
20	Sten og store træer
21	Bevoksningsgrænser
22	Afrunding

Signaturløb manuskript

- Sådan er ordlyden i de signatur-lydposter der er udarbejdet til brug i TravelTales app'en samt i Find vejs mobil-quiz. Find de tilhørende lydfiler samt vejledning i at lave et interaktivt kursus i læsning af orienteringskortet på www.findveji.dk

01 Orienteringskortet - indledning

Et orienteringskort er et specialtegnet kort med mange detaljer, som gør det lettere at finde vej i skoven eller i byen – hvis man vel at mærke ved hvordan kortet skal læses. På denne tur får du en introduktion til orienteringskortet og en gennemgang af de væsentligste symboler og farver.

De orienteringskort man bruger i skoven er tegnet på samme måde i hele verden. Det sikrer at man kan dyste mod hinanden på lige vilkår. Til orienteringsløb i byer eller på Mountainbike tegnes kortene lidt anderledes. Fx er stier og veje markeret forskelligt. På denne tur kigger vi på et almindeligt orienteringskort.

02 Stier og veje

Det første der er værd at kunne genkende på et orienteringskort er stier og veje. Stier er sorte stiplede liner. Jo tydeligere den stiplede linie er på kortet, jo bedre og bredere er stien. En god grusvej er en fuldt optrukket sort linje. Er der tale om en asfalteret - eller på anden måde hårdt befæstet vej, tegnes den bredere og er brun.

Nu kan du fortsætte til næste post.

03 Skovens farver på kortet

Skoven, det træklædte terræn, er farvelagt i forskellige nuancer af grøn, afhængigt af hvor tæt træerne står.

Den helt mørkegrønne viser at skoven er så tæt at den kan være svær at trænge igennem. Det kan være en nåltræsplantage.

Går du lidt ind i sådant et mørkegrønt område vil du kunne se med det samme at der er helt mørkt og de stikkende grene kradser hvis man prøver at trænge sig igennem.

Den lidt lysere grønne angiver at skoven er tæt, og selvom det kan lade sig gøre at løbe igennem er det oftest ret svært.

Den lysegrønne nuance signalerer at her er skoven ikke helt så tæt men stadig det man kalder 'langsomt gennemløbelig skov'.

Og til sidst - fordi man løb tør for grønne nuancer - bruger man den hvide farve til at vise, at her er skoven så åben, at den er let at løbe igennem.

Du kan nu fortsætte til næste post og overveje om du skal tage stien eller om du kan skyde genvej gennem et lysegrønt eller hvidt stykke skov.

04 Kortets blå farver

Det blå på et orienteringskort er altid vand – søer, moser, åer, kanaler, grøfter. Søen er fuldfarvet blå hvor i mod en mose eller et sumpet område blot er skraveret med vandrette blå streger. Vandstanden i et område kan selvfølgelig skifte over året, så man kan blive overrasket og finde at der nu er en sø hvor der på kortet kun er tegnet et blåt-skraveret område, eller at en lille sø på kortet i en tør periode kun er en sump i virkeligheden.

05 Kortets gule farver

Det gule på kortet symboliserer at her er et åbent område hvor der ikke er skov, fx en rydning, en eng eller græsmark - eller en fodboldbane eller park. Er det gule område på kortet prikket betyder det, at her er lidt buske eller træklynger, men stadig et åbent område med det man kalder 'god løbbarhed'.

06 Kortets olivengrønne farve

Den olivengrønne farve adskiller sig fra de mere rene grønne farver fra skovens signaturer. Det er private haver, hvilket i praksis betyder at der er adgang forbudt, så her må man løbe - eller gå - udenom (evt. lidt menneskelyd, nogle der snakker/griner meget kort og lavmælt som inde i sin egen have og du står udenfor).

07 Kortets blå og brune linjer

Der er også andre linjer på et orienteringskort end veje og stier. I første omgang er det vigtigt at kende de blå og de brune. Åer og grøfter og kanaler er selvfølgelig blå. De er gode ledelinjer i landskabet og gode til at orientere efter. De brune linjer på kortet er ikke nogen man kan se i landskabet. De kaldes højdekurver og er tegnet på kortet for at vise højdeforskelle. De brune højdekurve-linjer ligger tættere jo stejlere der er. Når den brune højdekurve-linje danner en cirkel viser det, at her er en bakke. I en skov med et mere fladt terræn vil der være længere afstand mellem højdekurverne. Hvis der kun er enkelte brune linjer som snor sig afsted på kortet, eller slet ingen, er det fordi terrænet er helt fladt.

08 Sort og rød skravering

Støder du på et område som på kortet er skraveret med sorte eller røde lodrette linjer betyder det, at her er der adgang forbudt. Det kan være områder hvor man ikke ønsker for megen færdsel for eksempel af hensyn til dyr eller særlige planter, eller bare nyplantede skov som kan være mere sårbar. Så her må du gå eller løbe udenom. I en orienteringsløbs-konkurrence bliver du diskvalificeret hvis du kommer til at løbe gennem et sådant område som er lodret sort eller rødt-skraveret på kortet.

09 Grøn skravering

Et område med grøn lodret skravering signalerer at her er meget såkaldt 'undervegetation' hvilket kan gøre det sværere at komme igennem. Hvis undervegetationen for eksempel er brændenælder kan måske være sjovere at tage en anden vej mod næste post.

10 Nord og syd

Der er ofte nogle lige lodrette sorte linjer som går hele vejen fra bunden til toppen af kortet. De er altid tegnet så de ligger i retningen nord-syd og det er en hjælp når man skal vende kortet rigtigt. Det er vigtigt at vende kortet så det ligger rigtigt i forhold til den vej man går eller løber, man kalder det at 'retvende' kortet. Går man for eksempel af en sti er det jo væsentligt at vide om man går i den rigtige retning. Kortet er altid tegnet så nord er øverst og syd nederst på kortet. Har man et kompas kan man bruge det til at vende kortet rigtigt.

11 Fugleflugtslinje

Posternes placering er markeret på kortet med røde eller lilla cirkler. Posten står præcist i midten af den markerede cirkel. Nogle gange er der også tegnet røde eller lilla linjer mellem postcirklerne, som den direkte vej i fugleflugt mellem posterne. Den direkte vej er dog ikke altid den hurtigste vej når man er til fods. Her må man vurdere om man kan komme direkte gennem terrænet eller om der er noget, fx en sø eller en bakke, som gør det nemmere at løbe uden om. Fortsæt nu til næste post og overvej om du kan tage den i fugleflugtslinje, eller om der er noget du er nød til at løbe uden om.

12 Sten- og jorddiger

I de ældre skove, for eksempel i Nordsjælland og Nordjylland, er der mange stendiger. På orienteringskortet er et stendige markeret som en sort linje med sorte prikker på. Stendigerne i de danske skove er gerne 2-300 år gamle og oftest fredede. Det betyder at man ikke må fjerne sten fra dem eller på anden måde ødelægge dem. Signaturen – den sorte linje med prikker, bruges også til at vise hvis der er en mur. Er signaturen i stedet en brun linje med prikker, er der tale om et jorddige – altså en lille vold eller et dige af jord.

13 Hegn

En tynd, sort linje med skrå streger på tværs viser at her er et hegn. Er der en indhegning kan det være for at beskytte for eksempel nyplantede træer mod sultne hjorte eller andre dyr. Det kan også være for at holde dyr, eksempelvis får, heste eller kreaturer inde. Hvis der er to skrå streger som står tæt sammen på tværs af den tynde sorte linje betyder det, at hegnen er højt.

14 Bygninger og huse

Her er du tæt på en bygning. På kortet vises bygninger som sorte figurer, der har samme form som den virkelige bygning. Er den sorte figur på kortet tegnet med en sort, stiplede linje, er det en ruin du har fundet.

15 Hugninger

Når der bliver fældet en række træer i skoven kommer der en åbning og den kan nogengange bruges som en slags sti, selvom den kan være meget ujævn og langsom at løbe på. Det kaldes en hugning – en række træer er hugget væk. På kortet kan man finde hugninger i de grønne områder og signaturen er en meget tynd, sort stiplede linje. Den kan forveksles med en sti, men den stiplede linie som viser, at her er en hugning, består af længere og smallere streger end stiens mere markerede stiplede linie.

16 Bakker og lavninger

I kuperede områder vil der være mange af de brune linjer, altså højdekurver, på kortet, – og jo stejlere bakker og skrænter, jo tættere ligger højdekurverne. (kort break) På en bakke eller i en lavning vil kurvelinjerne ligge om hinanden som ringe i vandet. Men hvordan kan man se om det er en bakke eller en lavning man ser på kortet? Jo, du skal kigge på den inderste cirkel. Har den en lille streg mod midten, så er det en lavning. Og er der ingen små streger i inderste cirkel, så er det toppen af en bakke du ser.

17 Mindre lavninger, huller og punkthøje

Mindre lavninger har en lille bitte skålformet signatur i den samme brune farve som højdekurverne. Er det blot et lille hul ligner signaturen et brunt v. Finder du derimod en brun prik er det en punkthøj. En punkthøj er så lille at man ikke kan tegne den sædvanlige brune cirkel, som man gør ved bakker. Samtidig er den så markant at se i terrænet at den alligevel skal med på kortet og derfor er den medtaget som en lille brun prik.

18 Højdekurver og hældningsstreger

Hvis kurvelinjerne ligger meget tæt er det fordi bakken eller skråningen er stejl. Jo tættere kurvelinjerne ligger jo mere stejlt er der i terrænet. For at vise i hvilken retning terrænet hælder, altså om det går op eller ned ad bakke, tegnes en såkaldt hældningsstreg. Det er en lille bitte streg som tegnes på den side af kurven, hvor terrænet skrånede nedad. Den lille streg sidder på tværs af kurvelinjen og peger altså i den retning hvor det går ned ad bakke. Den bruges i lavninger og i slugter, og kun hvor der kan være tvivl om, hvad der er opad eller nedad.

19 Stejle skrænter

Ved meget stejle skrænter, enten naturlige så som kystskrænter, eller gravede skrænter, f.eks. langs jernbaner og i grusgrave, bruger man en særlig signatur. Signaturen består af en fuldt optrukken linie som angiver skræntens overkant og på denne linie sidder en række små streger som viser faldretningen. Signaturen kan ligne en lille kam hvor kammens takker peger i den retning hvor det går ned ad bakke.

20 Sten og store træer

Større sten i skoven er på kortet markeret som en sort prik, hvis de er over en halv meter høje. Du kan også støde på små sorte kryds på kortet, eller nogle gange et grønt kryds som kan vise når der fx er en meget stor sten eller trærod. Og særligt store og enkeltstående træer i et åbent område markeres på kortet med en grøn prik eller en lille grøn cirkel.

21 Bevoksningegrænser

Meget markante forskellige i bevoksninger kan markeres med en lille linie af små sorte prikker. Det kan være på grænsen hvor der sker et skift mellem løvskov og nåleskov. Men en bevoksningegrænse bruges også mellem ens træsorter hvis forskellen er meget markant. De markerede bevoksningegrænser kan være en hjælp til at orientere sig, især i områder uden mange andre ledelinier i landskabet.

22 Afrunding

Du har nu gennemgået de vigtigste farver og symboler på orienteringskortet. Man behøver ikke kende alle kortets detaljer og signaturer for at have det sjovt med orientering, men hvis du gerne vil prøve mere er der tilbud i hele landet på www.findveji.dk, hvorfra du kan printe kort med tilhørende poster. Her kan du også finde din lokale orienteringsklub, hvor du kan lære meget mere om at orientere dig og finde vej ved hjælp af et kort. God fornøjelse med at finde vej.